Ulkoasiainministeriö NEUVOSTORAPORTTI UM2015-00695

POL-30 Birkstedt Johanna 29.05.2015

Asia
Ulkoasiainneuvosto kehitysministerien kokoonpanossa 26.5.2015; yhteenvetoraportti

Kokous
Ulkoasiainneuvosto 26.05.2015

Kehitysrahoituspäätelmien lopullisista muotoiluista keskusteltiin odotetusti pitkään. Jäsenvaltioista eräät kannattivat tiukkojen aikarajojen määrittelemistä ja EU:n vahvaa 0,7% ODA-sitoutumista. Osa jäsenvaltioista ajoi puolestaan eriytettyä 0,33%:n ODA -tavoitetta ja vastusti aikarajojen tarkkaa määrittelyä. Päätelmistä päästiin lopuksi sopuun kompromissiesityksen perusteella ja EU:n mandaatti Addis Abebassa vahvistui.

Sukupuolten välinen tasa-arvo kehityksessä -asiakohdasta ei ajanpuutteen vuoksi käyty keskustelua. Komissio painotti sukupuolten välistä tasa-arvoa keskeisenä osana uusia kestävän kehityksen tavoitteita sekä omana tavoitteenaan että läpileikkaavana teemana.

Muuttoliikekeskustelussa nousivat esille keskeisesti joulukuussa hyväksyttyjen päätelmien täytäntöönpano sekä tässä valossa myös Välimeren traagiset tapahtumat. Myös lähdön syihin puuttumista kehityksen avulla pidettiin keskeisenä. KE Mogherini antoi komissiolle ja EUH:lle tehtäväksi päätelmien toimeenpanon ja sen pohdinnan, miten vahvistaa muuttoliikkeen ja kehityksen välistä yhteyttä pakolaisten ja sisäisesti siirtymään joutuneiden henkilöiden kohdalla. Konkreettinen edistyminen on tässä tärkeää.

Keskustelu turvallisuuteen ja kehitykseen liittyvästä kapasiteetin kasvattamisesta (koulutus- ja materiaalituki) jouduttiin jättämään seuraavaan kokoukseen ajan puutteen vuoksi.

Muissa asioissa kuultiin lyhyesti Saksan G-7 puheenjohtajuuskaudesta, Kroatiassa 9.–11.6.2015 järjestettävästä ulkopoliittisesta foorumista ja EU:n strategisesta tarkastelusta.

Kehitysministerien illallisella korostui mm. EU:n vahva rooli Post 2015 -prosessin ml kehitysrahoituksen edistämisessä. Tämä nähdään YK:ssa erittäin tärkeänä.

1.Post 2015 kehitysagenda ja kehitysrahoitus (päätelmät)

KE Mogherini totesi alustuksessaan, että Post 2015 -kehitysagendaa ja kehitysrahoitusta koskevat päätelmät ovat pääosin tasapainoiset. Avoimina kehitysministereiden keskustelua varten ovat jääneet ODA-sitoumuksia koskevat osuudet, joita tulisi tarkastella yhtenä pakettina. Mogherini huomautti, että

ODA-sitoumuksia koskenut keskustelu on ollut suoraa ja avointa. Epävirallisessa kehitysministerikokouksessa maaliskuussa jäsenvaltiot olivat vahvistaneet sitoutumisensa 0,7% :n BKTL-tavoitteeseen. Mogherini painotti, että EU:n neuvotteluposition on oltava selvä ja neuvottelijoille on annettava vahva mandaatti Addis Abeban heinäkuussa järjestettävään kehitysrahoituskokoukseen. EU:n on tunnettava myös vastuunsa suunnannäyttäjänä, sillä EU on tällä hetkellä suurin kehitysavun antaja.

Keskustelussa pyrittiin KE Mogherinin johdolla löytämään jäsenvaltioiden erilaiset näkemykset huomioiva kompromissi liittyen aikarajan määrittelyn tarkkuuteen ja budjettitilanteen huomioimiseen. Tärkeäksi poliittiseksi viestiksi haluttiin nostaa Afrikan merkityksen mainitseminen.

Kehityskomissaari Mimica näki vaarana, että EU:n asema Addis Abebassa heikentyy, mikäli vahvaa, yhtenäistä EU:n kantaa ei kyetä muodostamaan. Mimica peräänkuulutti EU:n neuvottelijoille annettavaa selkeää mandaattia Addis Abebassa sekä konsensuksen löytämistä jäsenvaltioiden kesken. EU:n ODA-tarjouksen tulee olla uskottava, mutta samalla myös muita toimeenpanokeinoja tulee huomioida. Mimica painotti jäsenvaltioiden kokonaisvaltaista sitoutumista asiaan. ODA-sitoumukseen yhdistettävät aikarajat ovat olleet merkittävä jäsenvaltioita jakava tekijä ja taktisista syistä johtuen ryhmä jäsenvaltioita kieltäytyy aikarajojen mainitsemisesta päätelmätekstissä, sanoi Mimica. Komissio tuki esitettyä kompromissia aiheesta ml. LDC-valtioille suunnatun tuen osalta. Mimica näki LDC-valtioille annetun 0,15%:n BKTL-tavoitteen vuoteen 2020 ja 0,20%:n BKTL-tavoitteen vuoteen 2025 mennessä täysin saavutettavissa olevina ja hyvänä neuvotteluvalttina Addis Abebassa. Mimica painotti korkean ambitiotason säilyttämistä ja sanoi, että Afrikka-fokus tulee ehdottomasti säilyttää. Lopuksi Mimica alleviivasi Addis Abeban konferenssin onnistumisen merkitystä, joka on tärkeää myös New Yorkin Post 2015 -huippukokouksen ja Pariisin ilmastokokouksen onnistumiselle.

Ympäristökomissaari Vella painotti, että EU:n tulee osoittaa johtajuutta ja yhtenäisyyttä Post 2015 -prosessissa erityisesti kehitysrahoituksen osalta. Vella näki, että Addis Abeban kehitysrahoituskonferenssissa ei ole kysymys ainoastaan rahasta, vaan EU:n pitkän tähtäimen sitoutumisesta. Myös Vella antoi tukensa Mogehrinin kappaleita 31–34 koskevalle kompromissiesitykselle.

Jäsenvaltiot jakautuivat keskustelussa odotetusti kahteen ryhmään, joista toinen ajoi ambitiotasoltaan korkeampaa ODA-sitoutumista tarkkojen aikarajojen puitteissa sekä selkeää tukea LDC-valtioille. Todettiin, että 0,7%:n ODA-tavoitteeseen on sitouduttu, ja sitoumuksen vahvistamatta jättäminen nyt lähettäisi vääränlaisen viestin. Vahvaa LDC-sitoumusta pidettiin eräissä puheenvuoroissa tärkeänä taktisena siirtona ennen Addis Abeban kehitysrahoituskonferenssia. Addis Abeban merkitystä New Yorkin ja Pariisin konferenssien menestyksen kannalta korostettiin, ja peräänkuulutettiin EU:lle vahvaa mandaattia neuvotteluihin. Toinen jäsenvaltioiden ryhmä taas piti määriteltyjä aikarajoja epärealistisina erityisesti ennen vuotta 2030. Erityisesti uudet jäsenmaat painottivat eriytettyjä kansallisia tavoitteita vuoden 2005 Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti (= uusien jäsenmaiden yksittäinen tavoite 0.33%/BKT). Suuri osa jäsenvaltioista olisi kuitenkin ollut valmis hyväksymään kompromissiesityksen sellaisenaan kansalliset sensitiivisyydet huomioivana ehdotuksena.

PJ Mogherini huomioi yhteenvedossaan, että jäsenvaltioiden välinen konsensus koski vain kappaletta 34 ja huomion kohdentamista Afrikkaan. Kuitenkin jäsenvaltioiden näkemykset aikarajojen suhteen poikkesivat huomattavasti toisistaan. Keskustelun lopputuloksena päätelmien tätä koskevien kappaleiden 31–34 osalta päädyttiin kompromissimuotoiluun joka oli kaikkien jäsenvaltioiden hyväksyttävissä:

<u>Kappale 31</u>

"The EU therefore reaffirms its collective commitment to achieve the 0.7% ODA/GNI target within the time frame of the post-2015 agenda. Member States which joined the EU before 2002 reaffirm their commitment to achieve the 0.7% ODA/GNI target, taking into consideration budgetary circumstances, whilst those which have achieved that target commit themselves to remain at or above that target; Member States which joined the EU after 2002 strive to increase their ODA/GNI to 0.33%. "

Kappale 32

"The international community should also help to target resources to where the need is greatest, especially LDCs and countries in states of fragility and conflict. In the context of the overall ODA commitment and whilst fully respecting individual Member State's priorities in development assistance the EU reaffirms its commitment to support LDCs. The EU undertakes to meet collectively the target of 0.15 - 0.20% of ODA/GNI to LDCs in the short term, and to reach 0.20% of ODA/GNI to LDCs within the time frame of the post-2015 agenda."

Kappale 33

"In line with the synthesis report of the UN Secretary-General commitments will be needed by all, including developed and upper middle income countries (UMICs) and emerging economies in order to achieve the SDGs. The EU and its Member States call on other high income countries to also commit to achieve the 0.7% ODA/GNI target and the 0.15-0.20% ODA/GNI targets for LDCs within the time frame of the post-2015 agenda. Emerging economies and UMICs should also increase their financial support to developing countries and to LDCs in particular, and should set targets for doing so within the time frame of the post-2015 agenda."

Kappale 34

"The EU also recognises the particular challenges faced by developing countries in Africa, and in this respect underlines the importance of targeting ODA to the continent, while fully respecting individual Member State's priorities in development assistance. The EU reiterates its strong political commitment to Africa and undertakes to further prioritise and increase its financial assistance for Africa. Recalling previous international engagements towards the continent, the EU looks forward to agreeing significant international commitments for Africa, in the context of the international conferences foreseen for 2015. "

2. Tasa-arvo ja kehitys (päätelmät)

Sukupuolten välinen tasa-arvo kehityksessä -asiakohdasta ei ajanpuutteen vuoksi käyty keskustelua. Aiheeseen palataan lokakuun ulkoasiainneuvostossa.

Komissaari Mimica totesi lyhyessä puheenvuorossaan sukupuolten välisen tasa-arvon olevan oikeudenmukaisen yhteiskunnan kulmakivi. Sukupuolten välisen tasa-arvon tulisi olla keskeinen osa uusia kestävän kehityksen tavoitteita sekä omana tavoitteenaan että läpileikkaavana teemana. Valmisteilla olevan tasa-arvotoimintasuunnitelman (Gender Action Plan, GAP, 2015–2020) prioriteetteja tulevat olemaan naisiin kohdistuvan väkivallan lopettaminen sekä naisten sosiaalisten ja taloudellisten oikeuksien toteutuminen ja naisten osallistumismahdollisuuksien edistäminen. Tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan asianmukaiset taloudelliset puitteet ja mahdollistava ympäristö ("enabling environment"). Myös institutionaalinen muutos on tarpeen.

3. Muuttoliike ja kehitys

KE Mogherini viittasi muuttoliikkeestä ja kehityksestä joulukuussa käytyyn keskusteluun ja tuolloin hyväksyttyihin neuvoston päätelmiin. Nyt prioriteettina on päätelmien täytäntöönpano ja tulisikin pohtia, miten siinä edetään. Käynnissä on useita kahdenvälisiä dialogeja (erit. liikkuvuuskumppanuudet) ja yhteistyöprosesseja (mm. Rabatin ja Khartoumin prosessit), mutta

yhteistyötä Afrikan unionin kanssa on tarve vahvistaa edelleen. Tärkeää on myös puuttua tehokkaammin lähtöön vaikuttaviin syihin niin alkuperä- kuin kauttakulkumaissa sekä ihmiskaupan ja ihmissalakuljetuksen torjuntaan. Komissio antoi 13.5.2015 Euroopan muuttoliikestrategian, jonka täytäntöönpano on käynnistynyt eri sektoreilla. Käsillä olevan kokouksen tarkoituksena on keskittyä strategian kehitykseen liittyviin kysymyksiin ja pohtia, miten yhteistyötä kumppanimaiden kanssa tehtäisiin entistä tehokkaammin.

Komissaari Mimica muistutti Välimeren traagisista tapahtumista ja kehityksen roolista muuttoliikestrategiassa. Kehitysavulla voidaan vaikuttaa lähdön syihin, muuttoliikkeiden hallintaan ja pakolaistilanteisiin. Esimerkiksi pakolaisleirien ympäröiviä yhteiskuntia on tarkasteltava tarkemmin. Khartoumin prosessi on yksi esimerkki molemminpuolisesta luottamuksesta ja yhteisistä intresseistä.

Eräät jäsenmaat nostivat esiin tarpeen kehitystä koskevaan uudenlaiseen, kokonaisvaltaisempaan lähestymistapaan. Joulukuun päätelmien toimeenpanon katsottiin edellyttävän toimintasuunnitelmaa. Tulisi pohtia, mitkä toimet on tehtävä välittömästi ja mitkä voidaan jättää tuonnemmaksi. Kesäkuun neuvostoon toivottiin myös konkreettista ehdotusta, josta selviäisi, miten kehitykseen liittyvät kysymykset huomioidaan.

Yhteistyö kolmansien maiden kanssa nousi esiin useissa puheenvuoroissa. Eräät jäsenmaat painottivat ratkaisujen löytämistä Syyrian, Libyan ja Irakin tilanteisiin. Pakolaisia tulisi tukea kriisialueilla ja tulisi tukea myös erityisten paineiden kohteena olevia maita kuten Jordaniaa, Libanonia ja Turkkia sekä etulinjan jäsenmaita. Myös kolmansien maiden naapureiden rooli nostettiin esiin (mm. Persianlahden maat) ja peräänkuulutettiin niiden toimenpiteitä suuria pakolaismääriä vastaanottaneiden maiden auttamiseksi. On myös muistettava, että Eurooppaan saapuu vain muutama prosentti maailman pakolaisista. Yhteistyöprosessien (Khartoum, Rabat) lisäksi tulisi miettiä maakohtaisia strategioita (esim. Eritrea).

Useammat jäsenmaat nostivat esiin paluu-/palauttamiskysymykset. Muistutettiin, että jos henkilö palautetaan, tulisi jälleenintegroinnin avulla varmistaa paluun pysyvyys. Takaisinottosopimusten merkitystä korostettiin.

Rahalähetysten ja diasporan merkitys kehitykselle nostettiin esiin eräissä puheenvuoroissa. Hyvin hallitulla muuttoliikkeellä todettiin olevan myönteisiä vaikutuksia alkuperä- ja kauttakulkumaihin.

KE Mogherini päätti keskustelun todeten antavansa komissiolle ja ulkosuhdehallinnolle tehtäväksi päätelmien toimeenpanon ja sen pohdinnan, miten vahvistaa muuttoliikkeen ja kehityksen välistä yhteyttä pakolaisten ja sisäisesti siirtymään joutuneiden henkilöiden kohdalla. On tärkeää, että onnistutaan saavuttamaan konkreettista edistystä.

4. Muut asiat

Saksan G-7 puheenjohtajuuskausi
Saksa esitteli lyhyesti G-7 puheenjohtajuuskautensa prioriteettejä.

Ulkopoliittinen foorumi Kroatiassa
Kroatia esitteli lyhyesti Kroatiassa, Dubrovnikissa 9.-11.6.2015 järjestettävän foorumin ”New Development Policy from Partnership to Common Vision”.

Strateginen tarkastelu (EU:n turvallisuusstrategian uudistaminen)
KE Mogherini kertoi lyhyesti tilanteesta käynnissä olevaan strategiseen tarkasteluun liittyen. Ulkosuhdehallinto ja komissio valmistelivat aikaisemmin aihetta koskevan yhteisen tiedonannon. KE Mogherini totesi, että maailma on muuttunut radikaalisti vuoden 2003 turvallisuusstrategian jälkeen

kuluneiden kymmenen vuoden aikana. Tästä johtuen EU:n roolia onkin pohdittava uudelleen ja huomioitava erityisesti kehityskysymysten keskeisyys ulkosuhteissa myös tulevaisuudessa. KE Mogherini tulee esittelemään EU:n turvallisuusympäristöä koskevan arvionsa Eurooppa-neuvostolle kesäkuussa.

Kehitysministereiden illallinen

KE Mogherinin emännöimän illallisen kutsuvieraana oli YK:n pääsihteeri Ban Ki-Moon. Illallisaiheina olivat Post 2015 -agenda ja Addis Abeban kehitysrahoituskonferenssin valmistelut sekä muuttoliike. YK:n pääsihteeri ilmaisi tyytyväisyytensä siitä, että kehitysministerit olivat päässeet sopuun EU:n kannasta kestävän kehityksen rahoitukseen. Maahanmuutto –ja pakolaiskysymysten osalta (sekä Välimeri että Aasia) pääsihteeri kertoi vielä, että korkean tason kokous aiheesta on suunnitteilla.

Suomen edustajat
Ministeri Paatero ja virkamiesvaltuuskunta.

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	kehitysyhteistyö, UAN Ulkoasiainneuvosto, Post-2015
Hoitaa	**UM**
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PE, PLM, SM, STM, TEM, TPK, VM, VNK, YM